

DISKUSI
ISU AQIDAH
— DAN —
PEMIKIRAN SEMASA
DI MALAYSIA

MOHD AIZAM BIN MAS'OD

جائتہ کما جوائن اسلام ملیسیا
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

DISKUSI
ISU AQIDAH
—••— DAN —••—
PEMIKIRAN SEMASA
DI MALAYSIA

MOHD AIZAM BIN MAS'OD

جابتن كمال جوان اسلام مليسيا
JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

© **HAK CIPTA JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA**

www.islam.gov.my

Cetakan Pertama ...2013

Cetakan Kedua ...2015

Hak cipta terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan ulang mana-mana bahagian artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku ini dengan apa jua cara sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, rakaman atau cara lain sebelum mendapat izin bertulis terlebih dahulu daripada Ketua Pengarah, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia, Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan, 62519, Putrajaya, Malaysia.

Perpustakaan Negara Malaysia – Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Mohd. Aizam Mas'od, 1976-,

DISKUSI ISU AQIDAH & PEMIKIRAN SEMASA DI MALAYSIA /

MOHD AIZAM BIN MAS'OD

Bibliography: page 505

ISBN 978-983-042-533-7

1. Faith (Islam). 2. Islam--Doctrines.

I. Jabatan Kemajuan Islam Malaysia. II. Judul.

297.2

JABATAN KEMAJUAN ISLAM MALAYSIA

Blok D7 & D9, Kompleks D,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62519 Putrajaya.

Diturn huruf dan dicetak di Malaysia oleh / Printed in Malaysia by

REKA CETAK SDN. BHD.

No. 12 & 14, Jalan Jemuju Empat 16/13D,

Seksyen 16, 40200, Shah Alam

Selangor Darul Ehsan

www.rekacetak.com

KATA PENGANTAR

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين وعلى آله وصحبه أجمعين

Saya memanjatkan kesyukuran ke hadrat Allah SWT kerana dengan petunjuk dan inayah-Nya, buku Diskusi Isu Aqidah dan Pemikiran Semasa di Malaysia ini berjaya diterbitkan oleh Bahagian Penerbitan, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM).

Mutakhir ini, kita dapat melihat pelbagai isu yang melibatkan ancaman terhadap aqidah Islam datang dalam pelbagai bentuk seperti ajaran sesat, perbomohan, amalan khurafat dan tahyul serta aliran pemikiran yang menyeleweng. Kesemua ini jika tidak dibendung dan ditangani segera, ia boleh menggugat kesucian aqidah Islam, malah boleh mencabar kedudukan istimewa agama Islam sebagaimana yang termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan.

Oleh yang demikian, isu-isu yang dikupas dalam penulisan ini sesuai untuk diketengahkan kepada masyarakat sebagai penjelasan terhadap isu-isu semasa berkaitan aqidah. Buku ini telah melalui semakan dan telah diperakukan oleh Panel Pakar Aqidah (PPA), Jakim supaya dapat dijadikan panduan dalam mengenal pasti dan menjawab isu-isu semasa aqidah yang berlaku.

Sehubungan itu, setinggi-tinggi penghargaan dan tahniah saya ucapkan kepada penulis, Ustaz Mohd Aizam bin Mas'od daripada Seksyen Aqidah,

Bahagian Perancangan dan Penyelidikan JAKIM dan semua pihak yang terlibat atas usaha yang bersungguh-sungguh bagi menyiapkan penerbitan buku ini. Semoga usaha ini akan memberi manfaat kepada seluruh ummah dan dikurniakan ganjaran oleh Allah SWT di akhirat kelak.

Sekian, terima kasih.

Wassalam.

DATO' HAJI OTHMAN BIN MUSTAPHA

Ketua Pengarah

Jabatan Kemajuan Islam Malaysia

SEKAPUR SIRIH

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين وعلى آله وصحبه أجمعين

Bersyukur kepada Allah SWT kerana penulis telah diberi kekuatan untuk menyiapkan buku ini dengan izin-Nya.

Pada dasarnya, kandungan buku ini adalah kompilasi artikel-artikel karangan penulis sejak terlibat secara langsung menjalankan kajian terhadap isu-isu yang berkaitan dengan ancaman aqidah dan pemikiran semasa di Malaysia. Terdapat artikel-artikel yang ditulis secara serius berasaskan metode akademik dan sebahagian yang lain ditulis secara santai tetapi masih mengekalkan nilai-nilai ilmiyyah. Di samping itu, penulis turut mengambil rujukan daripada pihak berautoriti bagi menentukan kedudukan atau pendirian rasmi pihak berwajib berkenaan satu-satu isu.

Manhaj penulisan buku ini merangkumi pelbagai pendekatan, sama ada ia berbentuk penjelasan mendatar atau hujah balas terhadap aqidah dan pemikiran yang menyeleweng daripada aqidah dan syariah Islam. Oleh kerana isu-isu yang menjadi topik perbincangan menyentuh bidang yang berbeza, justeru penulis membahagikan buku ini kepada enam bab seperti berikut:-

Bab 1: Islam Sebagai Agama Negara

Bab 2: Isu Ajaran Sesat (Ilmu Hakikat, al-Arqaam dan Syiah)

Bab 3: Isu Islam Liberal dan Pluralisme Agama

- Bab 4: Isu Bid'ah dan Anti Mazhab
- Bab 5: Isu Mistisisme dan Khurafat
- Bab 6: Fatwa Aqidah Semasa

Penulis juga mengambil kesempatan untuk mengucapkan ribuan terima kasih kepada tuan-tuan guru dan sahabat penulis terutamanya Prof. Dr. Abdulfatah Haron bin Ibrahim (ahli Panel Kajian Aqidah JAKIM), Dr. Zulkifli bin Mohamad al-Bakri (ahli Panel Kajian Aqidah JAKIM), al-Marhum Ustaz Abdul Hamid Yunus (bekas Pakar Rujuk Aqidah JAKIM) atas bimbingan dan tunjuk ajar mereka dalam menyiapkan buku ini.

Akhir kalam, penulis berdoa semoga apa yang dipersembahkan melalui buku ini dapat dimanfaatkan oleh seluruh umat Islam di Malaysia, apatah lagi dalam tujuan memelihara dan mempertahankan aqidah dan syariah Islam di Negara ini.

Sekian, *wassalam*.

MOHD AIZAM BIN MAS'OD

ISI KANDUNGAN

KATA PENGANTAR	v
SEKAPUR SIRIH	vii
Bab 1: ISLAM SEBAGAI AGAMA NEGARA	1
Islam Sebelum Kedatangan Penjajah	1
Kedudukan Islam dalam Perlembagaan Malaysia	5
• Enakmen Kawalan dan Sekatan Pengembangan Agama Bukan Islam	9
• Maksud Islam Agama bagi Persekutuan	10
Malaysia: Negara Islam berlandaskan Ahli Sunnah Wal-Jamaah	
Ahli Sunnah Wal-Jamaah: Aqidah Wasatiyyah	14
• Definisi Ahli Sunnah Wal-Jamaah	15
• Pendapat Para Ulama Tentang Definisi Ahli Sunnah Wal-Jamaah	17
• Keputusan Panel Kajian Aqidah JAKIM	19
• Sekilas Sejarah Ahli Sunnah Wal-Jamaah di Malaysia	19
Ahli Sunnah Wal-Jamaah: Aqidah Wasatiyyah Definisi Aqidah	22
• Definisi Wasatiyyah dalam Aqidah	24
• Manhaj Wasatiyyah dalam Definisi Iman	26
• Manhaj Wasatiyyah dalam Sumber Aqidah	29
• Manhaj Wasatiyyah dalam Pendekatan Ilmu Aqidah	36
• Manhaj Wasatiyyah dalam Perkara <i>Ilahiyyat</i>	39
• Manhaj Wasatiyyah dalam Perkara <i>Nubuwwat</i>	44
• Manhaj Wasatiyyah dalam Perkara <i>Sam'iyyat</i>	48
Kesimpulan	53
Bab 2: ISU AJARAN SESAT (ILMU HAKIKAT, AL-ARQAM DAN SYIAH)	57
Pengenalan Ajaran Sesat dan Penentuannya	57
• Takrif Ajaran Sesat	57

• Penentuan Hukum Ajaran Sesat	58
• Penentuan Hukum Pengamal Ajaran Sesat	59
• Kaedah <i>Takfir</i> Menurut Ahli Sunnah Wal-Jamaah	59
• Syarat-syarat <i>Takfir</i> Peribadi (<i>Syahsi/Mu'ayyan</i>)	62
• Perkembangan Ajaran Sesat di Malaysia	63
Ajaran Ilmu Hakikat	65
• Ciri-ciri Ajaran Ilmu Hakikat	66
• Beberapa Gambar Rajah Ajaran Ahmad Laksamana	74
• Pengharaman Ajaran	96
• Penjenamaan Semula	96
Kesimpulan	98
Ajaran al-Arqam	99
• Pengenalan Kumpulan al-Arqam @ Rufaqa' @ Global Ikhwan	99
• Perkara-perkara yang Meragukan dalam Kumpulan Bekas al-Arqam	102
Menjawab Kesesatan dalam Aurad, Mahdi dan Bani Tamin	104
Menjawab Dakwaan Yaqazah Sesat Jemaah al-Arqam	110
Asaari Muhammad Bukan Putera Bani Tamim	115
Ghaibkah Asaari Muhammad?	121
Menjawab Hujah Dangkal Keghaiban Abuya	124
Ajaran Syiah	131
• Sejarah Ringkas Kemunculan Syiah	131
• Syiah Imamiyyah Ithna 'Asya'riyyah	133
• Pendirian Kerajaan Berkenaan Syiah	135
• Penyelewengan Syiah dari Sudut Aqidah	136
• Penyelewengan Syiah dari Sudut Syariah	150
• Pelbagai Penyelewengan Umum	155
Menjawab Artikel Berbau Syiah	161
• Bid'ah Asyura Tajaan Syiah	162
• Syiah Pencetus Peristiwa Karbala	163
• Tuduhan	166
• Larangan Meratap	168
• Sunni Pejuang Bumi Palestin	169
• Malaysia Bumi Sunni	174
Membongkar Syiah dalam Karya "Perempuan Nan Bercinta"	175
Mempertikaikan Sayyidina Abu Hurairah RA dan Hadith Sahih	177
• Isu Diskriminasi Wanita	179
• Mempertikai Kredibiliti Sayyidah 'Aisyah RA	182
• Menuduh Hadith-Hadith Keutamaan Para Sahabat Hanyalah Rekaan Sunni	183

• Menghina Khulafa' al-Rasyidin	183
• Menghina Mazhab Ahli Sunnah Wal-Jamaah (Asya'irah-Maturidiyyah)	184
Kesimpulan	188
Bab 3: ISU ISLAM LIBERAL DAN PLURALISME AGAMA	189
Serangan Pemikiran @ Ideologi	189
Fahaman Islam Liberal	191
• Perbandingan Antara Islam dan Liberalisme	193
• Doktrin Utama Islam Liberal	194
Beberapa Fenomena Liberalisme dan Pluralisme Agama di Malaysia	195
• Membenarkan Murtad atau Pertukaran Agama	195
• Penentangan Terhadap Pelaksanaan Syariah dan Autoriti Agama	208
• Keputusan Fatwa Kebangsaan	214
Fahami Kewajaran Fatwa Islam Liberal	216
Islam Liberal Pada Neraca Ulama al-Azhar	220
Islam Liberal Pertikai Pemakaian Tudung	225
Bahaya Pluralisme Agama	229
• Kekeliruan Pluralisme Agama Menurut Islam	231
• Perbezaan Pluraliti Agama dan Pluralisme Agama	232
• Perbezaaan Pluralisme Agama dan Toleransi Agama	233
• Tips Membenteng Diri daripada Pluralisme Agama	234
• Fatwa Berkenaan Pluralisme Agama	238
Mengapa Ulama Tolak Pluralisme Agama	238
Kebebasan Beragama: Antara Universal Islam dan Pluralisme Agama	243
• Inklusif dan Eksklusif	244
• Syariah Islam	245
• Islam Agama Universal	248
• Dialog Keagamaan Sebagai Medium Dakwah	249
Kecelaruan Beragama	252
• Dakwaan Islam, Yahudi dan Kristian sebagai Agama 'Monoteisme'	252
• Monoteisme Menjadi Pluralisme Agama	255
• Konsep 'Falsafah Abadi'	256
• Islam Agama Tauhid Sebenar	258
Kisah Farish, Zainah dan Armstrong	259
Islam Liberal Menolak Hadith Ahad	265

Murtad Bukan Hak Asasi	271
Awas! Artikel Menghina Islam	278
• Laporan Polis Terhadap Artikel Menghina Islam	279
• <i>'I Promise to be a good, non-hypocritical Muslim'</i>	281
• Menafikan Kewajipan Bertudung	282
• Menolak Kewujudan Syariat dan Negara Islam	286
Polemik Kongsi Raya	290
• Garis Panduan Menyertai Perayaan Bukan Islam	293
Pluralisme Agama dalam Buku ESQ 165	295
• Konsep Spiritualiti yang Bertentangan dengan Agama Islam	295
• Pluralisme Agama Melalui Falsafah Perennial	297
• Berpegang Kepada Konsep <i>Universal Sufism</i>	299
• Mencapai Kecerdasan Spiritual Tanpa Mensyaratkan Ibadah	300
• Beberapa Keputusan Mengenai ESQ	
Liberalisme dan Pluralisme Agama dalam Buku Irshad Manji	302
• Membawa Ideologi Pluralisme Agama	302
• Menyeru Kepada Ijtihad Bebas dan Menolak Ijmak	312
• Menghina al-Qur'an dan Rasulullah SAW	318
• Dekonstruksi Syariah Islam Atas Nama Kebebasan Beragama Termasuk Kebebasan Murtad	321
• Mempromosikan Fahaman Sekularisme	324
• Meruntuhkan Syariat Solat	326
Implikasi Islam Liberal dan Pluralisme Agama Terhadap Umat Islam	328
Kesimpulan	331
Bab 4: ISU BID'AH DAN ANTI MAZHAB	333
Isu Salafi @ Wahhabi	333
• Awal Kemunculan Gerakan Salafi @ Wahhabi	334
• Kesilapan Wahhabiyyah	336
• Pertembungan Wahhabiyyah dengan Asya'irah	337
• Pendirian Terhadap Wahhabiyyah	338
Bahaya Anti Mazhab	340
• Golongan Menolak Mazhab	342
• Golongan Mengharuskan Mazhab	345
• Berpegang kepada Satu Mazhab	347
• Mampukah Beramal Tanpa Mazhab	350
• Bid'ah dalam Masalah Khilafiyah	353
• Pengajaran al-Banna dalam Masalah Khilafiyah	356

• Pesanan Buat Anti Mazhab	358
Bid'ah antara Dua Pendekatan	359
• Definisi Bid'ah	359
• Takrif Lanjut Bid'ah Buat Golongan yang Bertegas (<i>Mutasyaddidin</i>)	362
• Sebahagian Perkara Bid'ah Menurut Persepsi yang Bertegas	363
• Justifikasi Golongan yang Bertegas dalam Soal Bid'ah	365
• Bid'ah Menurut Golongan Sederhana (<i>Mu'tadilin</i>)	367
• Meninjau Pandangan al-Syatibi Tentang Bid'ah	371
• Konsep Bid'ah Menurut Hasan al-Banna	374
• Pandangan al-Qaradhawi Tentang Bid'ah	376
• Pendekatan Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) dalam Persoalan Bid'ah	377
Teguran Buat <i>Salafiyah</i>	380
Menjawab Isu Khilaf	386
Tajdid Fiqh atau Islah Mafhum Mazhab?	390
Kesimpulan	393
Bab 5: ISU MISTISISME DAN KHURAFAT	395
Budaya Mistisisme	395
• Subjektif	396
• Mistisisme dalam Masyarakat Melayu	397
• Penyebaran Faham Mistisisme Masa Kini	398
• Melanggar Garis Panduan JAKIM	399
Fenomena Takut Hantu	404
• Bagaimana Iblis, Jin dan Syaitan Menyerupakan Diri?	406
• Adakah Hantu Boleh Memudaratkan Manusia?	407
• Perlukah Takut Kepada Hantu?	408
Pameran Jin dan Hantu: Antara Khurafat dan Kenyataan	410
• Keputusan Fatwa Berkaitan	414
Jurus dalam Ilmu Silat Kebatinan	414
Khurafat dalam Perbomohan @ Perdukunan	419
• Erti ' <i>Arraaf</i> dan <i>Kahin</i>	420
• Makna Hadith	421
• Contoh-contoh Ajaran Perbomohan dan Perdukunan Menyeleweng	423
• Menyalahi Garis Panduan Perbomohan Menurut Islam	426
Penjualan Air Jampi Secara Komersial	431
Larangan Melukis Wajah Nabi SAW	437

Bab 6: FATWA AQIDAH SEMASA	445
Fatwa Penggunaan Kalimah ‘Allah’ oleh Kristian	445
• Pendahuluan	445
• Alasan Gereja Katolik Menggunakan Kalimah ‘Allah’	446
• Hujah-hujah Menolak Alasan Pihak Gereja Katolik	446
• Hujah-hujah Tambahan	457
• Pandangan Tokoh Ulama Luar Negara	460
• Keputusan Kerajaan	462
• Keputusan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan	462
Fatwa Pengharaman Yoga	463
• Pendahuluan	463
• Definisi Yoga	464
• Sumber Ilmu Yoga	465
• Matlamat Tertinggi Yoga	466
• Falsafah Yoga Menurut Agama Bukan Islam	466
• Aspek Fizikal Yoga	467
• Kesimpulan Kaitan Senaman Yoga dengan Hinduisme	472
• Dalil dan Hujah	473
• Fatwa Ulama dan Institusi Islam Berkenaan Yoga	481
• Keputusan Fatwa Kebangsaan	487
Fatwa Meminta Orang Bukan Islam Doa Bersama	487
• Kesucian Aqidah Islam	488
• Doa Merupakan Ibadah	489
• Doa Orang Bukan Islam Menurut Syarak	491
• Kiasan Kepada Hukum Penyertaan Orang Bukan Islam Dalam Solat Istisqa’	492
• Hukum Memohon Kerjasama Bukan Islam untuk Doa Bersama	494
• Keputusan Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia	494
Fatwa Penglibatan Orang Islam dalam Perbuatan <i>Candlelight Vigil</i>	495
• Takrif <i>Candlelight Vigil</i>	495
• Kaitan Amalan <i>Candlelight Vigil</i> atau Kepercayaan Terhadap Kuasa Cahaya/Lilin/Api dengan Agama-agama Bukan Islam	497
• Amalan Pada Masa Kini	500
Keputusan Fatwa Kebangsaan	503
 BIBLIOGRAFI	 505

1

ISLAM SEBAGAI AGAMA NEGARA

ISLAM SEBELUM KEDATANGAN PENJAJAH

Pengaruh utama yang dibawa oleh Islam apabila memasuki Tanah Melayu ialah terhadap aqidah dan kepercayaan. Kepercayaan masyarakat Melayu pada peringkat permulaan adalah berbentuk animisme. Dalam kepercayaan ini mereka menganggap setiap benda-benda mempunyai semangat dan kuasa ghaib. Sehubungan itu, wujudlah pemujaan atau penyembahan kepada batu-batu, pokok-pokok, sungai-sungai dan fenomena alam yang lain. Kuasa ghaib itu disifatkan sebagai hantu, jembalang atau jin yang menjadi penunggu objek tersebut¹.

Dengan kedatangan Islam, ia telah mengubah *world-view* masyarakat Melayu daripada mempercayai roh, semangat dan dewa-dewa kepada mempercayai Tuhan Yang Maha Esa, percaya adanya para nabi, rasul, malaikat dan kitab-kitab suci. Keimanan mereka diikuti dengan amal ibadat seperti sembahyang, puasa, mengeluarkan zakat dan menunaikan rukun haji. Masyarakat Melayu juga merayakan hari-hari kebesaran Islam seperti mengadakan sambutan Maal Hijrah, sambutan Maulidur Rasul dan Nuzul al-Qur'an. Perubahan yang paling utama ialah daripada sudut kepercayaan yang mana masyarakat Melayu telah diperkenalkan dan diyakinkan dengan keyakinan yang berteraskan tauhid. Fahaman tauhid telah mengubah *world-view* orang Melayu daripada zaman Hindu-Buddha

---

¹ Haron Daud (1989), *Sejarah Melayu: Satu Kajian daripada Aspek Pensejarahan Budaya*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 26.

yang beridentitikan penyembahan raja, berhala dan alam khayalan kepada ajaran tauhid yang murni².

Menurut Syed Muhammad Naquib al-Attas, kedatangan Islam telah mengubah masyarakat Melayu dari segi dalamannya. Jika dahulu mereka lebih asyik dengan bidang kesenian, mitos dan khayalan, tetapi selepas kedatangan Islam timbul pandangan-pandangan yang mementingkan unsur-unsur rasionalisme dan intelektualisme. Ini adalah hasil daripada usaha para pendakwah Islam yang menyeru kepada kepercayaan ketuhanan yang tunggal; yang kudrat-Nya terhukum pada hikmat-Nya; yang iradat-Nya berjalan selaras dengan akal. Insan diciptakan dengan sifat asasnya adalah akal dan unsur inilah yang menjadi perhubungan antara Dia dengan hakikat alam semesta. Jika dulunya mereka asyik menggemari bermenungan, berfoya-foya, dongengan khayal, kini mereka giat menganjurkan penulisan dan penafsiran ilmu-ilmu sejarah, tasawuf serta falsafah Islam³. Bermula dengan revolusi pemikiran ini, ia mengarah kepada revolusi sosial apabila masyarakat Melayu dengan sendirinya menolak kepercayaan tahyul Hindu dan fahaman animisme⁴.

Dalam aspek pendidikan, Islam telah memperlihatkan perubahan yang besar dalam struktur sosial masyarakat Melayu. Selepas kedatangan Islam, golongan bawahan turut menerima pendidikan yang sama seperti golongan atasan. Sistem pendidikan yang bermula di istana mula beralih ke beberapa institusi pendidikan Islam seperti pondok dan madrasah. Tradisi keilmuan yang ditekankan oleh Islam telah mengembangkan pula tradisi pendidikan dan pengajaran secara lebih tersusun. Dorongan belajar bermula dengan pengajaran membaca al-Qur'an dan kitab-kitab agama. Golongan pemerintah dan para pembesar berperanan penting dalam

---

² Muhammad Uthman El-Muhammady (1977), *Memahami Islam: Insan, Ilmu dan Kebudayaan*, Kota Bharu: Pustaka Aman Press, h. 185.

³ Syed Muhammad Naquib al-Attas (1990), *Islam dalam Sejarah dan Kebudayaan Melayu*, c. 4. Petaling Jaya: ABIM, h. 19-21.

⁴ Abdullah Ishak (1990), *Islam di Nusantara (Khususnya di Tanah Melayu)*, Petaling Jaya: al-Rahmaniah, h. 133-134.

mengembangkan ilmu pengetahuan tersebut. Melalui sistem pengajian ilmu tersebut lahir para cendekiawan dan ulama Melayu yang menjadi pegawai-pegawai pemerintah, guru-guru dan ahli agama⁵.

Hasil daripada didikan agama yang berkesan, masyarakat Melayu mula membentuk suatu jati diri yang mantap. Mereka dikenali sebagai bangsa yang beragama, berakhlak dan berbudi. Keluarga adalah agen sosialisasi utama dalam mendidik dan mengajar supaya seseorang anak itu menjadi anggota masyarakat yang baik. Sejak lahir lagi, seseorang itu akan dididik berteraskan Islam dan adat sehinggalah mereka dewasa. Contohnya, sebaik sahaja seseorang itu dilahirkan, bapa atau datuk akan mengazankan bayi lelaki, atau mengiqamatkan bayi perempuan. Tujuannya ialah untuk memperdengarkan buat pertama kalinya kepada bayi itu seruan azan dan kalimah syahadah serta meniupkan roh dan semangat Islam kepada bayi tersebut. Sejak kecil lagi kanak-kanak akan diajar konsep-konsep dosa, pahala, halal, haram dan sebagainya. Setelah meningkat umur lima tahun ke atas kanak-kanak juga akan diajar bersembahyang, berpuasa dan lain-lain. Selain itu mereka juga diajar supaya hormat-menghormati, bertolak ansur dan mengamalkan nilai-nilai murni dalam menjalani kehidupan seharian. Peri pentingnya sistem kekeluargaan ini terserlah apabila hukum syarak berkaitan perkahwinan turut dikanunkan dalam Hukum Kanun Melaka⁶.

Hakikatnya, kedatangan Islam bukan sahaja mengubah kehidupan peribadi dan cara bermasyarakat orang Melayu, tetapi ia turut mengubah sistem politik yang sebelumnya banyak dipengaruhi oleh unsur-unsur Hindu-Buddha. Ini terlihat dalam perubahan cara hidup masyarakat pada zaman Kesultanan Melayu Melaka daripada sistem politik warisan Tamadun Hindu-Buddha kepada sistem Islam yang menyeluruh dan

---

⁵ Hashim Hj. Musa (2004), *Dialog Peradaban, Pemerkasaan Tamadun Melayu Menghadapi Globalisasi Barat*, Kuala Lumpur: University of Malaya Press, h. 46.

⁶ Azmah Abdul Manaf (2001), *Sejarah Sosial Masyarakat Malaysia*, Petaling Jaya, Utusan Publications & Distributors Sdn. Bhd., h. 217.

meliputi segala aspek kehidupan manusia. Islam kemudiannya muncul sebagai suatu kuasa politik baru yang mampu mengatur kehidupan manusia dan memerintah negara.

Masyarakat juga diberi kefahaman bahawa kuasa yang ada pada pemerintah bukanlah mutlak tetapi ianya merupakan amanah yang dipinjamkan oleh Allah SWT. Tanggungjawab dan amanah seorang raja dalam menggalas kuasa politik Islam bagi menegakkan syariah sering ditekankan dalam hasil penulisan historiografi Melayu tradisional dan undang-undang Melayu lama. Ia dengan mengibaratkan pemerintah dan para rasul sebagai dua biji permata dalam sebetuk cincin. Apabila pemerintah melaksanakan apa yang diperintahkan oleh rasul, maka ia samalah dengan memenuhi tugas kepada Allah SWT. Mereka sama-sama memakmurkan dunia sepertimana yang diamanahkan Allah SWT⁷.

Kewujudan Empayar Melayu Melaka dengan segala kehebatannya amat berkait rapat dengan pelaksanaan hukum-hakam Islam oleh para pendakwah. Pemerintah Melaka amat menghormati ajaran Islam dan menjadikan istana sebagai pusat perkembangan Islam. Peranan Islam begitu penting ketika itu apabila ia dijadikan syarat untuk menjawat jawatan tinggi dalam pentadbiran di Melaka. Contohnya, pemimpin dikehendaki mengetahui dan memahami Hukum Kanun Melaka.

Undang-undang Melaka yang disusun lengkap dan dijadikan undang-undang pemerintahan terbahagi kepada dua bahagian:

- a) Hukum Kanun Melaka⁸. Ia mengandungi Undang-undang Jenayah (meliputi *qisas*, *hudud*, *ta'zir* dan *diyah*), Undang-undang Muamalah,

---

⁷ A. Samad Ahmad (1979), *Sulalatus Salatin, Sejarah Melayu*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 190.

⁸ Hukum Kanun Melaka mempunyai 44 fasal dan bidangkuasa merangkumi pusat negeri Melaka, anak sungai, dusun dan juga takluk pada negeri itu. Lihat Prof. Ahmad Mohamed Ibrahim dan Ahilemah Joned (1987), *Sistem Undang-undang di Malaysia*, Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka, h. 11.

Undang-undang Keluarga, Undang-undang Keterangan dan Acara, syarat-syarat menjadi pemerintah serta tanggungjawab terhadap pemerintahan.

- b) Undang-undang Laut Melaka⁹. Ia berhubung dengan peraturan pelayaran dan perniagaan, kesalahan jenayah perniagaan dan bidangkuasa nakhoda kapal serta kes-kes yang berkaitan.

Selain daripada Undang-undang Melaka terdapat beberapa teks undang-undang Melayu lama seperti Hukum Kanun Pahang, Undang-undang Kedah, Undang-undang Sembilan Puloh Sembilan Perak, Undang-undang Sungai Ujong dan Undang-undang Johor. Dalam pemerintahan baginda Sultan Umar di Terengganu pada tahun 1837, Undang-undang Jenayah Islam seperti *qisas*, *hudud*, *ta'zir* dan *diyah* dijalankan. Segala bentuk maksiat termasuk judi adalah dilarang¹⁰.

Berdasarkan kenyataan ini, amat jelas dilihat bagaimana kedudukan beragama masyarakat Islam sebelum kedatangan penjajah yang membawa pelbagai pengaruh ideologi baru. Ketika itu, Islam diambil sebagai satu cara hidup yang meliputi segenap lapangan kehidupan sehingga kepada pentadbiran negara. Malah sebelum kedatangan penjajah Islam telah menjadi satu agama yang mentadbir negara dan bukan sekadar diamalkan secara individu semata-mata.

KEDUDUKAN ISLAM DALAM PERLEMBAGAAN MALAYSIA

Dalam konteks Malaysia, pelaksanaan syariah Islam telah pun bermula sebaik sahaja Islam sampai ke Tanah Melayu. Telah dijelaskan sebelumnya bagaimana syariah Islam telah dijadikan undang-undang di

---

⁹ Undang-undang Laut Melaka mengandungi 25 fasal. Ibid., h. 12.

¹⁰ Clifford H (1961), Expedition: Terengganu and Kelantan, Journal of Malayan Branch of The Royal Asiatic Society, h. 60-61.

beberapa negeri di Tanah Melayu sebelum kedatangan penjajah. Namun begitu, selepas kedatangan penjajah, syariah Islam masih dilaksanakan walaupun dalam ruang lingkup yang agak terbatas. Setelah kedatangan British menerusi beberapa perjanjian dengan Sultan, bermula dengan Perjanjian Pangkor 1874, agama Islam telah dipisahkan menjadi dua aspek yang berasingan iaitu aspek awam dan aspek peribadi. Undang-undang Islam telah diasingkan dan dipakai dalam perkara kekeluargaan sahaja. Pendekatan ini pada umumnya menjadi asas kepada perjanjian Malayan Union 1946 dan perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948¹¹.

Kini, tidak dapat dinafikan bahawa undang-undang Islam merupakan salah satu sumber undang-undang Malaysia. Tetapi perlembagaan hanya membenarkan ianya dipakai terhadap orang-orang Islam sahaja dalam perkara-perkara seperti yang disenaraikan dalam Senarai 2 Jadual Kesembilan. Tetapi dari segi menggubal dan menghukum kesalahan-kesalahan, undang-undang ini dibenarkan hanya setakat mana yang diberi oleh undang-undang Persekutuan. Satu contoh undang-undang Persekutuan yang mengawal bidangkuasa jenayah Mahkamah Syariah ialah *Muslim Courts (Criminal Jurisdiction) Act, 1965 (Pindaan 1984)*. Akta ini memberi bidangkuasa kepada Mahkamah Syariah di Semenanjung berhubung kesalahan-kesalahan agama. Ini telah diperluaskan ke Sabah dan Sarawak menerusi *Syariah Courts (Criminal Jurisdiction) (Amendment) Act 1989 (A 730)*. Undang-undang ini menetapkan hukuman maksimum kesalahan jenayah yang boleh dikenakan, iaitu tidak melebihi 3 tahun penjara atau denda RM5,000 atau 6 kali sebatan atau mana-mana

---

¹¹ Ahmad Mohamed Ibrahim (1997), *Pentadbiran Undang-undang Islam di Malaysia*, Kuala Lumpur: Institut Kefahaman Islam Malaysia, h. 5; Abdul Aziz Bari (2005), *Islam Dalam Perlembagaan Malaysia*, Petaling Jaya: Intel Multimedia and Publication, h. 8, 34-35; Abdullah Alwi Hj. Hasan, "Pelaksanaan Undang-undang Islam di Negeri-negeri di Malaysia: Suatu Ulasan", Ke Arah Merealisasikan Undang-undang di Malaysia, Fakulti Syariah Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya, Batu Caves: Thinkers Library Sdn. Bhd., h. 92-95; Mahmood Zuhdi (1997), *Pengantar Undang-undang Islam di Malaysia*, Kuala Lumpur: Universiti Malaya, h. 54-56; Abdul Samat bin Musa (2006), "Kedudukan Islam dan Kebebasan Beragama Dalam Perlembagaan Malaysia", kertas kerja Seminar Pertukaran Agama dan Kesan Dari Segi Perspektif Syariah dan Perundangan, Bangi: Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor, h. 4.

Ingin membaca dengan lebih lanjut ?

Dapatkan naskhah tersebut di:

Bahagian Penerbitan Jakim,

Aras 1, Blok D9, Kompleks D,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62519, W.P Putrajaya

No Tel: 03-8886 4575